

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-36)

22 MART DÜNYA SU GÜNÜ (2022)

Su, tüm canlı organizmalar için yaşamın vazgeçilmezlerindendir. İçme, gıda üretimi, ev içi kullanım ve eğlence amaçlı kullanım da dâhil olmak üzere temiz ve güvenilir su kaynaklarına erişim oldukça önemlidir. Suların iyileştirilerek güvenli hâle getirilmesi ve sanitasyonu, su kaynaklarının daha iyi yönetilmesi ülkelerin kalkınmasına ve yoksulluğun azaltılmasına önemli katkı sağlar.¹ BM Genel Kurulu tarafından su ve sanitasyon hakkı 2010 'da açıkça tanınmıştır. Herkesin kişisel ve evsel kullanım için yeterli, sürekli, güvenli, fiziksel olarak erişilebilir ve maddi olarak karşılanabilir su hakkı vardır.¹

Buna karşılık dünyada içilebilir su kaynakları giderek azalmakta ve suya erişimle ilgili ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 8.000-10.000 m³ olan ülkeler su zengini, 2.000 m³'den az olanlar su azlığı çeken, 1.000 m³'ten azı da su fakiri ülkeler arasında kabul edilmektedir. Türkiye su fakiri ülkeler arasında yer almaktadır.² Türkiye'de toplam kullanılabilir su miktarı 112 milyar m³'tür. Yılda kişi başına düşen yaklaşık 1.566 m³'lük kullanılabilir tatlı su miktarı dikkate alındığında, su zengini bir ülke olmadığımız anlaşılmaktadır. Dünyada kişi başına su tüketimi yılda ortalama 800 m³ civarındadır. 2050'de 9,4 milyar olması beklenen dünya nüfusunun % 40'ının su sıkıntısı çekeceği öngörülmektedir.³ 1980 yılından itibaren nüfus artışı, sosyo-ekonomik gelişme, tüketim kalıplarının değişmesiyle yıllık su kullanımı yaklaşık %1 artmaktadır. Su talebinin artması ve iklim değişiklikleriyle beraber su kıtlığının da artacağı öngörülmektedir.⁴

Küresel iklim krizi su kıtlığı ile ilişkilidir. İklim değişikliği su döngüsünde de değişkenlik yaratıp, hava olaylarının dengesizleşmesine neden olmaktadır. Su kalitesini ve su mevcudiyetini değiştirerek dünya çapında sürdürülebilir kalkınmayı ve biyolojik çeşitliliği tehdit etmektedir. Suya olan talebin artması, yoğun enerjiyle pompalanması gereken su miktarını artırır; böylece kritik su- bağımlı karbon çukurlarının bozulmasına katkıda bulunulur. ⁵

'Kimseyi geride bırakmamak', tüm ülkelerdeki tüm insanların sosyo-ekonomik kalkınmadan faydalanmasını ve insan haklarının tam olarak gerçekleşmesini sağlamayı amaçlayan 2030

¹ [Internet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/drinking-water> Erişim:20.03.2022

² [Internet] [http://tema.org.tr/web_14966-](http://tema.org.tr/web_14966-2_1/entitalfocus.aspx?primary_id=608&type=2&target=categorial1&detail=single&sp_table=&sp_primary=&sp_table_extra=&openfrom=sortal)

[2_1/entitalfocus.aspx?primary_id=608&type=2&target=categorial1&detail=single&sp_table=&sp_primary=&sp_table_extra=&openfrom=sortal](http://tema.org.tr/web_14966-2_1/entitalfocus.aspx?primary_id=608&type=2&target=categorial1&detail=single&sp_table=&sp_primary=&sp_table_extra=&openfrom=sortal) Erişim:20.03.2022

³ [Internet] <https://webdosya.csb.gov.tr/db/bolu/icerikler/su-20180222083149.pdf> Erişim:20.03.2022

⁴ [Internet] <https://www.unwater.org/publications/world-water-development-report-2019/> Erişim:21.03.2022

⁵ [Internet] <https://www.unwater.org/publications/un-water-policy-brief-on-climate-change-and-water/> Erişim:21.03.2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-36)

Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin taahhüdünün merkezinde yer almaktadır.⁴ Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'nin (UNHRC) 40. oturumu sırasında ve Dünya Su Günü ile bağlantılı olarak başlatılan Kimseyi Geride Bırakmayan Birleşmiş Milletler Dünya Su Geliştirme Raporu su kaynaklarının yönetimi ve iyileştirilmesi ile ilişkilidir.⁵

1992 yılında Rio de Janeiro'da düzenlenen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu tarafından dünyada suyun giderek artan öneminden dolayı her yıl 22 Mart gününün “Dünya Su Günü” olarak kutlanmasına karar verilmiştir.² Dünya Su Günü, suyun ekosistem ve insan yaşamı üzerindeki önemi hakkındaki farkındalığı arttırmak için kutlanır.⁶ Dünya Su Günü'nün temel odak noktalarından biri, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SDG) 6'ya yönelik eyleme ilham vermektir. Bu hedef “2030 yılına kadar herkes için su ve sanitasyon” başlığını içermektedir.

Bu kapsamda 2022 yılının teması “Yeraltı Suyu-Görünmezi Görünür Yapmak” olarak belirlenmiştir. Yeraltı suları görünmeyen fakat hayatı zenginleştiren doğal kaynaklardır.⁷ Yeraltı suları yerüstünden yer altına sızan suların buradaki gözenekli tabakaların (kumtaşı, çakıltası) veya kırıklı, çatlaklı (kireçtaşı) kayaların içerisindeki boşlukları doldurmasıyla oluşur.⁸

Yer altı suları, kurak ülkeler için tek su kaynağı olabilirler. Dünyadaki tatlı suyun çoğu yeraltı suyudur. İçme suyu kaynakları, sanitasyon sistemleri, çiftçilik, endüstri ve ekosistem için önemlidir.⁷ Yeraltı sularının keşfedilmesi, sürdürülebilir kullanılması ve kirliliğinin önlenmesi hayatta kalmak, iklim değişikliğine uyum sağlamak ve artan nüfusun ihtiyaçlarına karşılık verebilmek açısından oldukça kritiktir.⁷

Yeraltı suyunu kirlilikten korumalı ve sürdürülebilir bir şekilde kullanmalıyız, insanların ve gezegenin ihtiyaçlarını dengelemeliyiz. Yeraltı suyunun su ve sanitasyon sistemlerinde, tarımda, sanayide, ekosistemlerde ve iklim değişikliğine uyumdaki hayati rolü, sürdürülebilir kalkınma politikalarının oluşturulmasına yansıtılmalıdır.⁷

⁶[Internet] <https://www.globalwaters.org/events/world-water-day-2020-water-and-climate-change>
Erişim:21.03.2022

⁷[Internet] <https://www.worldwaterday.org/learn> Erişim:21.03.2022

⁸ [Internet] <https://suder.org.tr/ambalajli-su/yeralti-sulari-nasil-olusur/> Erişim:21.03.2022